

## 1 ra Timoteo

*Ja ua rá mudi ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba ra Timoteo.*

**1** <sup>1</sup> Nügä drá Pablo, rá representantegä ra Jesucristo. Nuya bi 'yexqui, guesë Oja, nuna ra Yante, co 'nehna ra Hmu Jesucristo bi 'yexqui. 'Ne dí pahmi ya ngue conná nguehra Jesucristo di nja'a te gä dí tøn'ui ya ngue di nja. <sup>2</sup> Ague Timoteo, dadi zengua'i. Pe nu'mø dá bën'a'i, xøgue entho majuaní ngue ma ts'unt'u'i p'u nná bën'i. Porque go dá ja'i gá 'yēc'ei na ra hya guí ēc'ei ya. Dí nnegä ya ngue nuna Oja ma Papáui co 'nehna ma Hmuui ra Jesucristo, di jap'a'i, di huēc'a'i, 'nē da hyut'a ni mmui.

-----

<sup>3</sup> Damba soc'a'i p'u ja ra hnini Efeso. Nu'mø ma thogui, dá magä p'u ja ra häi Macedonia, dá xi'i ngue guá cop'u Efeso. A nuyá, dí nnegä ngue guí sigue guí m'mup'u, porque jatho ngue nu'u yø fehni xännbate xännbate p'u, gui hejpabi. <sup>4</sup> Guí xifi ngue 'yoní mantho di xännbate'u yø cuentotho. Porque nuyá, hinha rá nzegui xännbate'u yø hya bá øtyø ndiua manjam'mø. Pe nuya yø hya ya, høndra njunt'i n'youi, hinte ni bontho. A nuna ra hoga xädi rá n'youi ma nt'ēc'ei, guehna nne Oja ngue ga xännbahu yø ja'i na.

<sup>5</sup> Dami hejpabi ya dí xi'i ya, n'namhma ngue gätho yø 'yēc'ei di mma di n'na ngu n'na. Para ngue da zä di mährá mmic'eiui n'na, jatho ngue da hyep'u ra ts'on'yomfēni, nu'a te ra nho padí, gue'a da 'yøt'a. 'Ne himma xøts'letho di nēqui ngue ja yø nt'ēc'ei. <sup>6</sup> Porque 'bu i'da yø ja'i ngue ya bi hyep'u na ra hya dí xi'i, høndra njun'mahya nne. <sup>7</sup> I nne da t'embí ngue padí xanho di nxännbate rá ley Oja. I ya manzaqui 'mø xännbate. Pe himma juani ngue tinyø mmui hanja'a ra ley i nne di nxännbate.

<sup>8</sup> Nuna ra ley ga 'yo yø judío, ya dí pahmi xanho te mma. Pe jatho ngue da fadi hanja ngue bi ma nt'ot'i na ra ley na. <sup>9</sup> Nu'u yø ja'i ya øtra nho, ya hin tema ley di ja ngue da hyaspa ra güenda. Nuna ra ley, bi ma nt'ot'i para ngue da hyaspa ra güenda yø ja'i festho ra ley. Haspa ra güenda yø mmejmahya. Haspa ra güenda yø ts'oc'ei øtyø ts'oqui. Haspa ra güenda yø ja'i ngue hingui su Oja 'nē hingui ēc'ei. Haspa ra güenda yø ja'i ho yø papá, oque ho yø mamá, oque ho yø mmic'eiui. <sup>10</sup> Haspa ra güenda yø 'yots'om'mäi. Haspa ra güenda yø n'yohu ørpe tengutho 'mø dra xisu yø mmin'yohui. Haspa ra güenda'u yø ja'i ahyø mmic'eiui ngue sits'i yap'utho. Haspa ra güenda yø mambethani. Haspa ra güenda yø ja'i ngue mmanna fehni 'nē exa ntestigo Oja ngue ena majuaní te mma. Haspa ra güenda gätho yø ja'i festho na majuaní ngue ra hoga xädi. <sup>11</sup> Nuna ra hoga xädi naya, rá n'youi ra hoga 'da'yo hya. Nuná, di 'bejpagui'a ma maca Ojai ngue ga xihyø ja'i.

-----

<sup>12</sup> Nuna ma Hmuui ra Jesucristo di 'dacrā ts'edi ngue dí mmambrá hya. Dadi ja mammadigä na, porque guehna bi nu manhogui 'ne bi 'yexqui ngue ga øtrā 'befi bi 'daqui. <sup>13</sup> Bi 'yøt'e ngue drá mefigui madague'a xtá nu man'ugä mam'met'o na ra Jesucristo. Porque xtá mangä yø umhya co nuna, 'ne nmi súcä'u yø ja'i mi 'ec'ei na. Pe bi huëgagui Oja, porque pa Oja ngue hindí padí te dí øt'e ngue tobe hin mará 'yec'ei. <sup>14</sup> Nuna ra Hmu, mathoguitho rá mate bi 'daqui. Ngue ya dí n'yo'be ra Jesucristo, nuna di hacra ts'edi ngue man'na di ndu ma nt'ec'ei, 'ne øt'e ngue man'na man'na gdá madi.

<sup>15</sup> Nuna ra hya ga xi'i ya, majuaní na, 'ne guehna ra hya jatho ngue da 'yec'ei gätho yø ja'i na: ngue ra Jesucristo bá ecua ja ra ximhäi ngue da yanyø ja'i ja yø ts'oqui. Nuya yø ja'i dí mmangä ngue ja yø ts'oqui ya, pe man'na ma datho mi ja ma ts'oquigä. <sup>16</sup> Pe bi huëgagui Oja n'namhma ngue da fadi ngue ra Jesucristo bi zeti te gä dá ørpe, conqu nuguí mathoguitho ja ma ts'oqui. Gue'a gui nequi'a ya ngue gätho mi'da yø ja'i xquet'a di punnbabi Oja 'mø bi 'yec'ei ra Cristo, ya di unna 'da'yo te para zantho. <sup>17</sup> Janangue nuyá, jatho ngue da t'espabi Oja para zantho. Porque nu te gä ja, go di manda Oja para zantho. Guehna Oja para zantho hinjam'mø da du, 'ne hinjonni ja'i di sä da nu. Hinjom man'na tengü na. Guehna jase rá mfadi. Da ngut'atho.

<sup>18</sup> Ague ma ts'unt'u'i Timoteo, nuna ra hya dí xi'i gui 'yøt'e, di nthëui na ra hya bi bennbabi Oja yø pøngahya 'mø yø pa xa thogui, guehya bi ma ngue di nja ni 'befi. Nuna ra hya dadi 'bep'a'i ya, dami hya ra ts'edi gui 'yøt'e gätho'a te ra 'befi bi 'da'i Oja ngue gui 'yøt'e. Di ndu ni nt'ec'ei. 'Yo di tap'a'i ra nts'o. <sup>19</sup> 'Bu i'da yø ja'i padí xanho ndana ra hya hinni 'yup'u da 'yøt'e, pe gue'a øt'a. Gue'a gui ts'onyø nt'ec'ei'a p'uya. <sup>20</sup> Nguna ra hya bi 'yøtra Himeneo 'nëhra Alejandro. Nuya yo nc'ei ya, dá däpra zithu para ngue da badi hanja te øt'e. Porque hinguí ho ngue da nømman'u Oja p'u ha ya.

-----

**2** <sup>1</sup> Rá maditho dí xi'i ngue gui xifi gätho yø 'yec'ei ngue da marpabi Oja gätho yø ja'i ndap'u bi zä. Da 'yäpi ngue da mäxyø ja'i na Oja. 'Ne di ja mammadí Oja yø ja'i ngue'a rá 'bäxte Oja da 'yøt'e. <sup>2</sup> Da marpabi Oja yø dast'abi. Da marpabi Oja gätho yø ja'i ja yø cargo. Porque gäthogahu dí nne ngue ga m'mumma pähähu, hin temma hya, n'namhma ngue co n'na ra pähätho gdá thannehu Oja 'ne da zäp'u ga n'yo manhohu. <sup>3</sup> Ma datho mahyonitho ngue ga mmarpahu Oja gätho yø ja'i, porque guehna nnu manho Oja ma Yantehu na. <sup>4</sup> Porque Oja, nnepe ngue xøgue gätho yø ja'i di nyanyø te. 'Ne nnepe ngue da diní xanho yø mmui yø ja'i hanja na ra hya majuaní. <sup>5</sup> Nuna Oja, n'natho i 'bui. 'Ne

xquet'a n'na nc'eitho na da zä da 'yøt'e ngue di nhojpauí Oja yø ja'i, guehna ra Jesucristo na. <sup>6</sup> Ra Jesucristo bi n'uni bi tho ngue bi gurpabi yø ts'oqui gätho yø ja'i. Nu'mø mi zønna pa bi nja na ra hya na, ya bi nequi xandønho p'uya ngue Oja nnepe ngue gätho yø ja'i di nyanyø te. <sup>7</sup> Janangue bi 'yexcagui Oja ngue drá representantegä ra Cristo. 'Ne penngagui ndap'u bi zä ya ngue ga ma xihra hya yø ja'i hingyø judío. Nuna ra hya majuaní dí ec'eiui, guehna ga xännbabi yø ja'i na. Guí padi xanho ngue majuaní te dí xi'i, 'ne guí padi ngue hĩndí fehni porque dí ec'ei ra Cristo. <sup>8</sup> Dí nnegä ngue ndap'u bi zä da mat'Oja gätho yø n'yohu. Nu'mø ens'yø 'ye yø ja'i ngue mmat'Oja, di unyø mmui Oja, di ja manho yø mmui, hingue di danzø yø mmui ngue dadi njunt'ui yø mmic'eiui. <sup>9</sup> A nu yø xisu, 'yo dadi 'yex'mø bi nhoqui. Hingra n'yets'i di hocyø ya. Hingra n'yets'i di hye ra ulu xammadi rá muui. Hingra n'yets'i di japyø oro ogue yø perla da japyø he. Sinoque da hye yø he tengutho yø he yø hoja'i, ngue hĩndi 'yets'i. <sup>10</sup> Nu'a di nejmanho yø xisu, da gue'a ngue ra nho da 'yøt'e. Porque yø xisu ec'ei Oja, mahotho 'mø di nequi ngue øtra nho. <sup>11</sup> Mente ra ora sännbabi ra hya yø ja'i, yø xisu 'yo sä di ya ngue da zohyø ja'i, di nja yø ts'u. <sup>12</sup> Porque hĩn dadi ungä ra nt'edi ngue di nxännbate n'na ra xisu, sinoque ra xisu i ja ngue da 'yøxtho ra hya. Porque hingui sä di m'met'o p'u ha 'buhyø n'yohu ngue di manda. <sup>13</sup> Porque Oja, rá muditho bi hocra Adán, m'mefa p'uya bi hocra Eva. <sup>14</sup> Pe ra Adán himbi hyätra zithu'a, sinoque ra xisu'a bi hyätra zithu. Mi thätra xisu p'uya, ya gue'a ra ts'oqui bi 'yøt'a. <sup>15</sup> Pe ra xisu di nyanná te 'mø da 'yøtra 'befi bi un'Oja, ngue di tehyø basi. Hontho ngue ra xisu jatho ngue di nja rá nt'ec'ei, di mahyø mmic'eiui, di n'yo xanho, hinda 'yēspi te ga 'yo.

-----

**3** <sup>1</sup> Nuna ra hya dí mmangä, majuaní na. Ngue nu ra ja'i nne rá cargo ngue di m'met'o p'u ja ra nija ngue dra mamhya, xandønho ra 'befi nne da 'yøt'e. <sup>2</sup> Janangue nu ra ja'i ja rá cargo ngue 'bet'o ra hya, jatho ngue hĩn tema hya da thinnbi. N'na dra xisu da zi. Da zamrá mmui. Di mfädi xanho. Da 'yøt'e ngue da hnu manho te ga 'yo. Di unna ts'äya p'u ja rá ngu. Da badi xanho ha di japra hya di nxännbate. <sup>3</sup> 'Yo di iti. 'Yo dra nequisui. Di nja rá yemmui. Da badi ha di hojpabi yø ja'i di nsui. 'Ne hinga høndra menyu di ma rá mmui. <sup>4</sup> Da badi ngue di manda xanho p'u ja rá ngu. Da 'yøt'e ngue dyø 'yøde xanho yø basi, 'ne di nja yø ts'u yø basi. <sup>5</sup> A nu'mø hingui padi di manda xanho p'u ja rá ngu, ya hinda badi ha di japi di m'met'o p'u ha di mpeti yø ja'i Oja 'mø. <sup>6</sup> A nu'a ra n'yohu da t'ets'i ngue di bentrá cargo di m'met'o p'u ja ra nija, hinda gue'a n'na ra n'yohu ngue ts'udra pa xa 'yēc'ei ra Jesucristo. Porque nthambenitho di 'yets'i. Ya da 'yøtra ts'oqui tengutho bi 'yøtra zithu manjam'mø ngue bi 'yets'i 'ne 'da di mēp'u ja ra castigo. <sup>7</sup> Jatho ngue di

n'yo manho n'namhma ngue nu'u yø ja'i hingyø 'yɛc'ɛi da nu mansu. Ya hinda zä ha di japyø ja'i da 'yɛmbi ngue hinga gue'a ga 'yo. Porque ra zithu ɛmmei honi ha di ts'onnbï ha ya yø mamhya.

-----

<sup>8</sup> A nu'u yø ja'i ja yø cargo ngue fäxte p'u ja ra nija, xquet'a ngut'atho ja ngue da 'yøt'e, jatho ngue di nho ja'i, jatho ngue hinda nhäte p'u ha ya. Jatho ngue hinda n'iti. Jatho ngue hinga høndra menyu di ma yø mmui. <sup>9</sup> Nuna ra hya n'youi yø nt'ɛc'ɛi i ja, guehna ra hya himmi fadi hanja na, guehna di nxännbate na ra hya na co gätho yø mmui. <sup>10</sup> Nuya yø n'yohu ya, 'bet'o da hnu te ga 'yo. A nu'mø ngue ya hin tema nts'o bi thinnbi, ya da zä di nja yø cargo ngue di mfäxte p'u ja ra nija.

<sup>11</sup> Ximmangu yø xisu fäxte p'u ja ra nija, xquet'a di nɛqui ngue dyø hoja'i. Hindyø zate. Da zamyø mmui. 'Yo di hep'u'a rá 'befi pefi. <sup>12</sup> A nu yø n'yohu ngue ja yø cargo fäxte p'u ja ra nija, n'na ngu n'na jatho ngue n'na dra xisu da zi. Pe da badi ngue di manda xanho p'u ja rá ngu. Ngu yø basi, ngu'u hingyø basi, da badi di manda xanho. <sup>13</sup> Porque nuya yø n'yohu ja yø cargo ngue fäxte p'u ja ra nija, nu'mø padi xanho ha di japi da 'yøtra 'befi pefi, ya man'natho nnu mansu yø ja'i. Ya säp'u da hya ra ts'edi da ma hanja ngue ɛc'ɛi ra Jesucristo.

-----

<sup>14</sup> Ague Timoteo, nugä dí xønni ga mmap'u ga ma nu'i. <sup>15</sup> Pe nu'mø himbi zä dá magä p'u n'nahmantho, ya dí otra carta ja ua ngue ga pen'a'i p'u. Porque dí nnegä ngue guí padi xanho hanja ra hya nuna ja ngue da n'yo yø ja'i ya o rá 'ye Oja. Nuna Oja na, majuaní ngue 'bui. A nuya yø ja'i Oja ya, guehya färpabi rá hya 'nɛ tøxhma hyabi rá hya Oja. <sup>16</sup> Janjuani ngue mazihotho na ra hya dí ɛc'ɛihu. Pe Oja bi 'yøt'e ngue bi dinma mmuihu hanja na ra hya na, ngue ra Cristo bi nja'i. 'Nɛ ra Espíritu Santo bi 'yøt'e ngue fadi ngue hin tema nts'o bi 'yøtra Cristo. Da guehyø anxe Oja i nnu mansu. A nuyá, ndap'u bi zä i hma te'o na ra Cristo. 'Nɛ t'ɛc'ɛi gä rá nguni nximhäi. 'Nɛ bi zix Oja ngue i ma mahɛts'i.

-----

**4** <sup>1</sup> Pe ra Espíritu Santo njuantho xicju ngue nu'mø ni ma da gaxyø pa, di m'muhyø ja'i da hyep'u yø nt'ɛc'ɛi. Nu'u yø fehni xännbate ngue ra zithu di bennbabi ra hya xännbate, go gue'u da den'nu. <sup>2</sup> Nuya yø xännbate ya, ra fehni na ra hya da ma ngue di hyätyø ja'i. Padi xanho ngue hinga gue'a te øt'e, pe 'be xingui tär'man'u yø mmui'a te øt'e. <sup>3</sup> Nuya yø xännbate ya, xihyø ja'i ngue ɛmbi hin'yu ra nt'edi di nthatyø ja'i. 'Nɛ xihyø ja'i ngue ɛmbi hinga gätho yø cosa sä ngue da ts'i. Conque Oja bá sänni ngue bá nja'a te ts'i n'namhma ngue nuya yø 'yɛc'ɛi di ja mammadí Oja 'mø bi zi'a te si. <sup>4</sup> Porque nu te gä bi hoc'a

Oja ngue da ts'i, gä xanho. Hinguí sã ga emhmũ ngue ja rá ts'oqui rá ja'i nu'a si te tini. Sinoque ma ga ja mamadihu Oja 'mø dí sihu'a te bá sänni ngue ga sihu. <sup>5</sup> Porque nu'mø t'äprá mate Oja ngue di japi te ts'i, Oja di japi te si ra ja'i.

-----

<sup>6</sup> Nu'mø ngue nguna rá hya guí xännbabi'ũ ma cuhu ya, majuaní ngue gue'e rá hoga mēfi'i rá Jesucristo 'mø. Dami hyani guí hyu'ni mmui ná rá hoga xádi ya xcá bent'i. <sup>7</sup> Pe nu'ũ yø hya te sãma cuento ngue hinga gue'a rá hya Oja, 'yo guí ørpa masu'ũ yø hya'ũ, porque hinte di muui. Dami hyoni ha di ndũ xanho ni nt'ec'ei i ja. <sup>8</sup> Porque nu rá ja'i ngue xührá do'yo, di 'yani, man'na xanzaqui cohi ngue'a gui 'yani. Pe ma datho man'na xantho ngue di zacrá nt'ec'ei rá ja'i. Porque nuna ma nt'ec'ei hu i ja, hinga høndra pa jap'ũ ga tinnbahu rá njapi Oja, sinoque 'nehra pa di 'yep'ũ. <sup>9</sup> Nuna rá hya ná, guehna ngue majuaní ná. 'Nē guehna mahyonitho da 'yec'ei gátho yø ja'i ná. <sup>10</sup> Janangue nuyá, madague'a sucui yø ja'i ya, pe ma ga ho ma mmui ga øt'ui rá 'befi bi 'dacui Oja. Porque dí haxa njuani ngue nu'a ma Ojau i 'bua. 'Nē guehna ja ngue da yani gátho yø ja'i ná. Pe nu'ũ yø ja'i di nyanyø te, guehya da 'yec'ei rá Cristo ya.

<sup>11</sup> Nu'mø guí xännbabi rá hya yø ja'i, nuya yø hya dí xi'i, guehya gui xihyø ja'i ngue da 'yøtya yø hya ya. <sup>12</sup> 'Yo guí nne ngue hinjonda 'yøt'a masu ngue grá ts'ant'utho. Sinoque dami 'yu'a te rá nho ja ngue da n'yo yø 'yec'ei. Dami 'yudi ngue guí yamanho p'ũ ha guí ya. Dami 'yudi ngue gadi mahni mmic'eiui. Dami 'yudi ngue ja xanho ni nt'ec'ei. Dami 'yøt'e ngue da bahyø ja'i ngue gä rá nho gní 'yo. <sup>13</sup> Mente ga mmagä p'ũ, dami ja ndummui guí mmambrá hya Oja p'ũ ha di mpeti yø 'yec'ei. Dami opan'yu hanja rá hya. Dami nxännbate xanho. <sup>14</sup> Nu'ũ yø n'yohu 'bet'o p'ũ ja rá nija bi japyø 'ye p'ũ ja ni ya, ya bi xi'i te 'be'a ma hya nne'e Oja gui 'yøt'e. Nuna rá 'befi bi 'da'i Oja, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue te sátho gui 'yøt'e.

<sup>15</sup> Nuya yø hya dí xi'i ya, dami ja ndummui ngue gui 'yøt'e te dí xi'i. Dí nne ngue da nu yø ja'i ngue man'na man'na gdí padi ha gdí japa hya ngue da zã gui 'yørpe xanho rá 'befi Oja. <sup>16</sup> Dami mfädi xanho, 'nē dami mfädi ngue gä da gue'a rá hya ni 'yup'ũ gui nxännbate. Nu'mø gui 'yøt'e te dí xi'i, ya di nyanni te, da guehyø ja'i da 'yøxra hya guí mma, xquet'a di nyanyø te.

-----

**5** <sup>1</sup> Nu rá dac'ei ngue hinga gue'a te øt'e, 'yo gui ya manzaqui 'mø ga hejpabi te øt'e. Mahotho gdí zofo, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue ni papá'a rá dac'ei. A nu'ũ yø ts'ant'utho, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue ni n'yohu. <sup>2</sup> A nu'ũ yø xisu ngue ya yø dac'ei, gui

'yøt'e como tengutho 'mø ngue nī mamá. A nu'u yø hmute xisu, gui 'yøt'e como tengutho 'mø ngue enī nju, pē gā rā nho gdi n'youi.

<sup>3</sup> A nu'u yø 'danxu ngue hīnjo'o to dā hyonnbī te dā zi, gue'u yø mmi'yēc'eiui dā mäs'ti ngue di unni te honi. <sup>4</sup> Pē nū rā 'danxu ngue 'būhyø basī oque 'būhyø 'bet'o, guehya yø basī nā rā 'danxu hōxyø xi ngue di unni te dā zi. Porque yø pa xā thogui, gue'a rá mamá yø basī bi ja mmānsu gā i nte. Janāngue nī 'yup'u ngue di ja mmānsu yø mamá yø basī 'mø bi ndac'ei. Porque gue'a nnu manho Oja'a ngue yø basī di ja mmānsu to bi tede. <sup>5</sup> Pē nū rā 'danxu ngue 'būse, hīnjo'o to dā hyonnbī te dā zi, guehna ja ngue dā māxyø mmi'yēc'eiui nā. Porque hīnda hōnt'a Oja nnøts'e 'nē hīngui sāya rā pa rā xui nzo Oja. <sup>6</sup> Pē nū rā 'danxu ngue gue'a te rá pāhāse gā 'būi, ya hīnda ma m'mäs'ti. Porque nūnā, emma 'būi pē tengutho 'mø ya xā ndu. <sup>7</sup> Guehna rā hya gui xifi dā 'yøtyø 'yēc'ei naya, n'namhma ngue ya hīnjonda 'yēmbi ngue hīnga gue'a te øt'e. <sup>8</sup> A nū rā 'yēc'ei ngue hīndi unni te 'bē'a honna papā oque rá mamá, oque rá mēni, guehna rā 'yēc'ei ngue hīnga 'yo'a te rā hya rá nsāui rá nt'ēc'ei nā. Man'na nu'u yø ja'i hīngyø 'yēc'ei hīngui njap'u'u, man'na di unni te honyø dac'ei'u.

<sup>9</sup> A nup'u ja rā lista ngue yø 'danxu gui 'yēts'i ngue di mfāxte p'u ja rā nija, dā gue'u yø 'danxu ngue tho'i hyate njeya 'būi. 'Nē n'nat'a rá ndø xā m'mūhmi. <sup>10</sup> Dā gue'u yø xisu fādī ngue xā 'yøtrā nho, xā tede xānho yø basī, xā unna ts'āya p'u ja rá ngu te'o hīn'yū ha di nsāya ngue yap'u nī 'yēhē. 'Nē fādī ngue hīndi 'yēts'i ha ya, di ja mmānsu yø mmi'yēc'eiui. I fāts'i to sā rā n'u. Zant'a ngue hōndra nho di ho dā 'yøt'e.

<sup>11</sup> Pē nū'u yø 'danxu ngue cohra jeya 'būi, 'yogui ēts'i ngue di mfāxte p'u ja rā nija'u. Porque nthambēnitho ngue dā dīni to di nthatui mahōn'a, ya dā hyēp'u'a rá 'bēfi rā Cristo ørpe. <sup>12</sup> Ya cohi ngue festho'a rā hya xā nhyøxmaxi ngue di mfāxte p'u ja rā nija p'ūya. <sup>13</sup> Oque dā gohi ngue yø monni, nī yut'i nī bōmp'u ja yø ngu. 'Nē hīnga hōntho ngue yø monni, sinoque di c'a yø mmic'eiui p'u ha 'yo. I mmanyø hya nu'u hīnni 'yup'u dā mā. Nu'a te gā 'būhyø ja'i p'u ha sōni, gā di nthint'i. <sup>14</sup> Janāngue dī nnegā ngue nu'u yø 'danxu ngue yø hmute xisutho di nthatī mahōn'a, di m'mūhyø basī, dā māhyø ngu. Ya hīnda zā ngue toni ja'i dā 'yēmbi hīnga gue'a øt'e. <sup>15</sup> Porque 'bū i'da yø 'danxu ngue ya xā 'uegue, ya ørpabi rá pāhā rā zithu.

<sup>16</sup> Nu'mø n'na rā n'yohu oque n'na rā xisu ngue rā 'yēc'ei, nu'mø bi n'nanxu n'na rá mēni, dā mäs'ti, di unni te honi. 'Yo di nnepe ngue gā go yø 'yēc'ei dā hyonnbabi'a te rá gasto honi. Porque yø 'yēc'ei, gue'u yø 'danxu hīnjo'o to dā hyonnbī te dā zi, gue'u ja ngue dā mäs'ti, di unni te honi.

<sup>17</sup> A nu'u yø n'yohu 'bet'o ngue øtrā 'bēfi p'u di mpeti yø 'yēc'ei, jatho ngue ēmmēi dā nū mānsu yø ja'i. Dā gue'u yø māmhya ho yø mmui di mpefi ngue xānnbabi rá hya Oja yø ja'i, mā datho nne ngue dā nū

mansu yø ja'i ya. <sup>18</sup> Porque nt'ot'i p'u ja ra Maca Libro ra hya ngue ena: "Dami japi ngue di nsihme ra ndani nuna nnehyø trigo ngue di ntagui, 'yogui turpabi rá ne", i enna hya. Mahøn'a nt'ot'i ra hya ngue ena: "Nu ra mefi øtra 'befi, ni 'yup'u ngue di t'unná nzäbi".

<sup>19</sup> A nu'mø ngue ma yapì n'na nc'ei'u 'bet'o p'u ja ra nija, nu'mø ngue hinjo'o yoho ogue hyu yø testigo di ja majuanì'a te guì nyapì, 'yo guì 'yørpa masu'a ra yapate. <sup>20</sup> Pè nu'a ma yapì 'nè majuanì ngue ja rá ts'oqui, dami hejpabi. Da nu gätho yø ja'i p'u guì hejpi n'namhma ngue nu'u yø ja'i da nup'u guì hejpi, ya da zu da 'yøtra ts'oqui. <sup>21</sup> Nuna ra hya dí xi'i ya, nuna Oja co 'nèhna ma Hmuui Jesucristo co 'nè'u yø maca anxe bí 'bu mahets'i øde te dí xi'i ya. Nu'mø gadi n'amigoui n'na ra ja'i, ogue hin gadi n'amigoui n'na ra ja'i, pè nu'mø ja rá ts'oqui dami hejpahmabi. <sup>22</sup> Nu'mø ja ngue guì 'yets'i to di m'met'o p'u ja ra nija, 'yo guì nne ngue ra sònitho'a te guì 'yøt'e. Dami tømì, 'be guì nnu te ga 'yo ra ja'i. Xi'mø gue guì 'yex'a n'na nc'ei, nu'a fadi ngue ja rá ts'oqui, 'yo guì nne da 'yèn'a'i yø ja'i ngue guì nnu manho'a ra ts'oqui øt'a guì 'yets'i. Pè nu'i, 'yo temà nts'o guì øt'e.

<sup>23</sup> Ague Timoteo, nu'mø ngue thojpatho gadi hyenni ngue xan'u ni mmui, 'yo høndra dehe guì si, dami si zits'u ra vino.

<sup>24</sup> I 'bu i'da yø ja'i ya, hante ngue da thaspabi ra güenda, di nequi xanho ngue ja yø ts'oqui. Pè ximmi 'bu mi'da p'uya ngue hìndi nequi ngue ja yø ts'oqui. Sinoque ja gue'mø bi thaspabi ra güenda di nequi ngue ja yø ts'oqui. <sup>25</sup> Xquet'a njarbutho yø ja'i ngue øtra nho ya, di nequi xanho'a te ra nho øt'e. Madague'a ngue hinguì fadi te gäma nho øt'e, pè m'mefatho fadi ngue xanho te øt'e.

-----

**6** <sup>1</sup> A nu'u yø 'yèc'ei ngue yø hmiqùi, jatho ngue da nu mansu yø hmu. Porque nu'mø hinguì nnu mansu yø hmu yø hmiqùi, yø ja'i p'uya da 'yèmbi ngue hinguì ho ra hya nná 'yohu. Ya da nømman'u Oja p'uya. <sup>2</sup> A nu'u yø hmiqùi ngue yø 'yèc'ei yø hmu, 'yo di ena ngue ts'utho ja ngue di nu mansu yø hmu, da 'yèna ngue ya 'da'igu yø nt'èc'ei i ja, ya di ncu. Sinoque man'natho ja ngue da hyumbi di mpefi, porque ma madi'a ra 'yèc'ei t'ørpabi rá 'befi. Nguna ra hya guì xihyø ja'i 'mø guì xännbate ya.

-----

<sup>3</sup> Nuna ra hoga hya bi nxännbate ra Hmu Jesucristo, guehna rá n'youi ma nt'èc'ei jagüi naya. Pè nuyá, ya 'bu i'da yø ja'i ngue n'nan'yo ra hya xännbate. <sup>4</sup> Guehya yø ja'i di 'yèx'mø ya, guehya hìnte pahya. Ma'bèdi yø mmui, gä ra njun'mahya ga 'yo. Guehya yø zèya, yø nequisui, yø nemhya. Hinguì èc'ei te sifi. <sup>5</sup> Hìnha rá nzequi ra njunt'i øt'ui yø ja'i porque xants'o yø n'yomfèni. Nuna ra hya majuanì, hinguì padi hanja

na. I ɛna ngue nuna ra hya ngue rá nt'ɛc'ɛi i ja, xangu rá muui, porque ɛna ngue guehna ra hya di dāha xangu ra mɛnyu. Pɛ nu'a'i, ogadi nsixui'u njap'u. <sup>6</sup> Majuani ngue nuna ma nt'ɛc'ɛi jagüi, xandøngu rá muui na, porque xandøngu ra nho n'youi. Pɛ ra ja'i, ja ngue di johyahmaha hont'a zihangu ts'u tini. <sup>7</sup> Porque nu'mø bi mihra ja'i ua ja ra ximhäi, hinte bá hya. Ximmangu 'mø bi du, hinte da hyats'i. <sup>8</sup> Janangue nu'mø ja te da zi ra ja'i, ogue ja te da hye, co nu'a p'uya, di johyahmaha.

<sup>9</sup> Pɛ nu ra ja'i hontho nne ngue di mmɛmmeti, guehna ra ja'i hingui henni ga hyätrá n'yomfeni ngue øtra ts'oqui ha di dinna mɛnyu. ɛntho so ra 'dih, porque hont'u yø pähä hinte di muui so rá mmæi, gue'a di m'mɛ'a. <sup>10</sup> Porque nu ra ja'i ngue høndra mɛnyu di ja ndummæi honi ha di dini, xangu ra ts'oqui øt'e ngue ha ga ndinna mɛnyu. A nuyá, 'bu i'da yø ja'i, asta ya xa hyep'u yø nt'ɛc'ɛi ngue høndra mɛnyu di ja ndummæi honi ha di dini. Pɛ nu'a te rá mɛnyu ya xa ndini, gue'a ra m'mu man'u i tho'a.

-----

<sup>11</sup> Pɛ nu'i, ngue rá mɛfi'i Oja, man'nan'yo mi 'yøt'e ngue gui 'yøt'e tengu ya yø hya ja dí xi'i. A nu'a'i dami 'yøt'a te xanho. Di nɛqui ngue ja xanho ni nt'ɛc'ɛi. Ja ndummæi dami thanne Oja. Ja ndummæi dami mahni mmic'ɛiui. Dami seti te gāma hya gui thogui. 'Nɛ ogadi 'yɛx'mø guí ya. <sup>12</sup> Dami ja ndummæi ngue ya gdí 'bu'a ngue gui 'yøt'a te rá nsäui ni nt'ɛc'ɛi i ja, n'namhma ngue gui nthæui ra te para zantho. Porque bi zon'na'i Oja ngue gue'a gui 'yøt'a. Nu'a ra pa bi zon'na'i Oja, xangu yø ja'i bi 'yøde te gá ma ngue ja ni nt'ɛc'ɛi. <sup>13</sup> A nuyá, nuna Oja di unná te gätho'u ja yø te, guehna øde gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøt'e. Da guehra Jesucristo, nuna bi dā xanho rá hya p'u ha 'buhra Poncio Pilato, xquet'a øde gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøtya. <sup>14</sup> Gätho ya yø hya dadi 'bep'a'i gui 'yøtya, dami 'yøt'e. 'Yo te dadi 'bedi, n'namhma ngue hin tema hya da thin'na'i ngue hinda gue'a gui 'yøt'e asta guehra pa ngue da ep'u mahøn'a ra Hmu Jesucristo. <sup>15</sup> A nuyá, nu'mø bi zonna pa xpá nzännbabi Oja ngue da ep'u, ya da ehɛ. Nuna ma maca Ojahu, guehna hønse na jase rá ts'edi na. Guehna ra dast'abi na ngue yø dast'abi. Guehna ra Hmu na ngue yø hmu. <sup>16</sup> Guehna Oja na ngue hinjam'mø da du. Nup'u ja rá nyot'i 'bui, hinjonda zä da guat'i. 'Nɛ hinxa 'yɛhra pa ngue toni ja'i xa mbøni ngue da nu, porque hingui sä di hnu hapu 'bui. Nuna Oja na, guehna ma datho hnu mansu na. 'Nɛ guehna jase rá ts'edi para zantho na. Da ngut'atho.

-----

<sup>17</sup> A nu yø ja'i ngue yø mmɛmmeti ua ja ra ximhäi, dami xifi ngue 'yo dadi 'yɛts'i ngue ja yø mɛnyu. 'Yo sä di ɛna ngue gue'u yø mɛnyu da

mäts'i. Porque hinga gue'a rá mēnyu ra ja'i da mäts'i. Dami xifi ngue da hyutho yø mmui ngue gue'a Oja i fäts'i. Nuna Oja i 'bui, guehna mathoguitho di jajpahü na, porque nnepe ngue ga johyahü. <sup>18</sup> Nu'u yø ja'i ja xangu yø mēnyu, dami xifi ngue da 'yøtra nho. Porque man'natho xangu di muui ngue xtä ngu ra nho da 'yøt'e, hinda gue'a ngue da mestho rá mēnyu. Dami xifi ngue 'yo di ya yø mmui ngue di unyø ja'i'a te tini. <sup>19</sup> Nuna ra nho da 'yøt'e ngue da mäxyø mmic'eiui, di nja rá njut'i 'mø yø pa dí 'yēp'ü, gue'a di segura'a ngue di t'unna te para zantho'a te da 'yøt'e.

-----

<sup>20</sup> Ague Timoteo, nuna ra hya bi ma mafäti'i ngue gui xännbabi yø ja'i, dami fädi xanho ngue da guehna ra hya gui nxännbate na. 'Yo gui ørpa masu'u yø hya te sätho hinte di muui. Da guehyø ja'i nu'u ena ngue ja xangu yø mfadi, 'yo gui ørpa masu'u yø hya mma, porque himma juani ngue di nthē yø hya i mma. <sup>21</sup> 'Nē nuyá, ya 'bu i'da yø ja'i ngue di xähna ra hya na, ya mma ngue ja xangu yø mfadi, astä gue'mø da gohi ngue di pumbēni'a rá nt'ēc'ēi i ja. Ya dí xi'i ngue mami njap'ü.

Oja di jap'a'i. Da ngut'atho.